

Deventer, december 2013

Meldcode

Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een stappenplan dat gebruikt kan worden als er vermoedens van mishandeling zijn.

Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem bij die afweging houvast.

Deze meldcode heeft betrekking op alle vormen van kindermishandeling en geweld in de huiselijke situatie. Ter verduidelijking worden de begrippen huiselijk geweld, geweld, de huiselijke kring en kindermishandeling hieronder uitgewerkt:

- Huiselijk geweld: geweld door iemand uit de huiselijke kring, de locatie van het geweld speelt hierbij geen rol.
- Geweld: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen: eengerelateerd geweld.
- Huiselijke kring: de volgende personen behoren tot de huiselijke kring van het slachtoffer: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.
- Kindermishandeling: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen: eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

We verwachten van **al onze personeelsleden die op enige wijze contact hebben met leerlingen**, dat zij attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld en kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen. In deze meldcode worden alle stappen beschreven die moeten worden gezet bij (een vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling.

Deze meldcode heeft tot doel om jongeren die te maken hebben met een vorm van geweld of mishandeling eerder passende hulp te bieden, zodat er een einde komt aan de bedreigende situatie. De doelgroep van de meldcode zijn zowel slachtoffers, getuigen als (vermoedelijke) daders. Deze meldcode gaat niet in op intimidatie of geweld door beroepskrachten. De ARBO wetgeving verplicht scholen hiervoor een apart protocol te hebben.

In deze meldcode wordt, wanneer wordt gerefereerd aan een (mogelijk) slachtoffer van kindermishandeling of huiselijk geweld, voor de leesbaarheid gesproken over een leerling omdat dit in de meest voorkomende gevallen zo zal zijn. Deze meldcode kan echter ook worden doorlopen wanneer een mogelijk slachtoffer geen leerling is, maar bijvoorbeeld de ouder van een leerling. Daarnaast wordt voor de leesbaarheid in sommige gevallen alleen de mannelijke aanspreekvorm gebruikt, waar ook de vrouwelijke aanspreekvorm gelezen zou moeten worden.

Stap 1: signaleren en in kaart brengen van signalen

Als je als medewerker van Montessorischool van Lith vermoedens hebt van kindermishandeling en/of huiselijk geweld, maak dit dan direct bespreekbaar in de leerlingbespreking met de intern begeleider. Noteer al het *concreet waarneembaar gedrag en/of alle concreet waarneembare signalen*. Beschrijf de signalen zo *feitelijk* mogelijk (WIE, WAT, WAAR en HOE). Als je hypothesen en veronderstellingen vastlegt, vermeld dan uitdrukkelijk dat het om een hypothese over een veronderstelling gaat. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde leerkracht of BSO medewerker. Al deze aantekeningen worden door de leerkracht en of intern begeleider vastgelegd in *Parnassys*. De BSO-medewerkers leggen dit vast in het zorgdossier van het kind.

Het stappenplan van de meldcode wordt door de intern begeleider in werking gezet. Werk samen aan het in kaart brengen van de signalen. Jullie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het doorlopen van dit stappenplan.

Is er acuut gevaar? Bel de politie via 112 of 0900-8844. Doe dit in overleg met de directeur en/of intern begeleider.

Stap 2: collegiale consultatie

Bespreek de signalen in de leerling-bespreking. Vraag, als gewenst, anoniem advies aan het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) als het een minderjarige leerling betreft, of het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) als het een meerderjarige betreft. Spreek een duidelijke taakverdeling en een eerste contactpersoon af. De intern begeleider zal vanaf dit punt van het stappenplan de regierol vervullen. Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact kan worden opgenomen met het AMK of het SHG. Het AMK maakt deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Bij het AMK of het SHG is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK): 0900-123 123 0

Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG): 0900-126 26 26

Let op: in deze fase wordt geen melding bij het AMK of SHG gedaan. Vraag slechts anoniem om advies. De intern begeleider zal de bewuste leerling tijdens de eerst volgende bespreking van de schoolZAT (overleg met de schoolverpleegkundige) anoniem inbrengen voor bespreking en de gegeven adviezen terugkoppelen aan de leerkrachten.

De intern begeleider doet, zo nodig, na afweging binnen het SchoolZAT navraag naar het vermoedelijke slachtoffer bij de leden van het vangnet van de gemeente waar het vermoedelijke slachtoffer woont.

Stap 3: gesprek met de betrokkene(n)

De intern begeleider nodigt in samenwerking met de leerkracht de ouders en/of de betrokken leerling uit voor een gesprek. Door de ouders te informeren over de signalen, door te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen de zorgen die bestaan worden ontkracht, of juist bekrachtigd. Het gesprek met ouders is niet alleen van belang als de ouders mogelijk betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar ook als dit niet aan de orde is.

Ouders horen, zeker als zij gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt. Ook als een leerling nog jong is, is het van belang dat er met hem wordt gesproken, tenzij dat vanwege zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk of te belastend voor hem is. Beoordeel in samenwerking met de intern begeleider of een gesprek zinvol en mogelijk is en of je de leerling gezamenlijk met zijn ouders wil spreken, of juist apart. Voer een dergelijk gesprek in ieder geval altijd samen met iemand anders. Voorafgaand aan het gesprek kan eventueel (weer) anoniem advies aan het AMK of het SHG worden gevraagd. Gebruik ook de input uit de vergadering van de (school) ZAT.

Stappenplan voor het gesprek met de betrokkenen:

1. Leg de betrokkenen het doel van het gesprek uit.
2. Beschrijf de feiten die zijn opgeschreven en de waarnemingen die zijn gedaan.
3. Nodig de betrokkenen uit hier een reactie op te geven.
4. Kom pas nu, na de drie eerdere punten te hebben besproken, met een interpretatie van dat wat je hebt gezien, gehoord en hebt waargenomen. Wees hier zeer voorzichtig mee. Dit punt kan desgewenst worden overgeslagen.
5. Leg uit dat de situatie in de vergadering van het (school) ZAT wordt besproken en dat er een terugkoppeling zal plaatsvinden. Vraag de ouders ook om toestemming als een leerling ingebracht zal worden in het bovenschoolse zorgadviesteam van Sine Limite. Het doen van een melding bij het AMK of het SHG is alleen mogelijk als alle stappen van deze meldcode zijn doorlopen.

Het is dus verplicht om een gesprek met de betrokken ouders en leerling te voeren.

Tenzij:

- a) De veiligheid van de leerling, van jezelf of van een ander in het geding is.
- b) Je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling of de ouders door dit gesprek het contact met school zullen verbreken.

Bij het maken van een dergelijke afweging is het verstandig anoniem advies te vragen bij het AMK of het SHG. De directeur van de school wordt altijd ingelicht. Wordt er besloten om stap 3 van de meldcode over te slaan en meteen een melding te doen? Zorg er dan voor dat alle overwegingen die een rol hebben gespeeld in het nemen van dit besluit, zorgvuldig worden vastgelegd en gedocumenteerd. Het is gezien de ernst van de situatie wenselijk om de hulpverlening aan het mogelijke slachtoffer en/of de huiselijke kring van het slachtoffer en het doen van een melding bij het AMK of het SHG bij het procesmanagement en het vangnet neer te leggen.

Stap 4: wegen van de aard en ernst

Na het gesprek wordt de situatie tijdens de eerstvolgende school ZAT besproken. Het school ZAT maakt op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek met de betrokkenen een inschatting van het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld. Ook worden de aard en de ernst van de signalen gewogen.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden?

Nadat de school ZAT een inschatting van het risico op kindermishandeling/huiselijk geweld heeft gemaakt en de aard en de ernst van de signalen heeft gewogen, moet er door het zorgteam een beslissing worden genomen:

Wordt er een melding bij het AMK of het SHG gedaan?

Er zijn een aantal mogelijke 'routes':

a) Na het voeren van het gesprek met de betrokkenen kan blijken dat de signalen of vermoedens ongegrond waren en dat de zorgen die bestonden zijn weggenomen. Documenteer zorgvuldig alle afwegingen en koppel dit besluit terug naar de betrokkenen.

b) De signalen zijn juist bevestigd en de situatie wordt als risicovol en/of ernstig zijnde ingeschat:

- Weeg af of je als school zelf (of in samenwerking met externe partners) hulp kunt bieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: extra gesprekken met de intern begeleider, hgp-d-bespreking, het inschakelen van de schoolverpleegkundige, een SOVA training of een doorverwijzing voor extra onderzoek.
Ook kan er aan externe hulp worden gedacht, zoals: Algemeen Maatschappelijk Werk voor de ouders van een leerling, IOG: intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling of ambulante spoedzorg. Dit kan ingezet worden via bureau jeugdzorg.
- Is het mogelijk om hulp te bieden? Ga dan na of de betrokkenen open staan voor deze hulp.
- Is dat het geval? Overweeg of de hulp afdoende is. Nemen de risico's hierdoor in zodanige mate af dat het doen van een melding niet meer nodig is? Doen dan geen melding. Blijf de hulp en de voortgang daarvan volgen en doe alsnog een melding als er signalen zijn dat de kindermishandeling of het huiselijk geweld niet is gestopt of opnieuw begint.
- Is de hulp niet afdoende? En bestaan er nog signalen en/of vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld? Doe een melding bij het AMK of het SHG. Informeer zo mogelijk altijd eerst de betrokkenen voordat er een melding wordt gedaan. Neem in overweging of de melding bij het AMK of SHG door de gemeentelijke procesmanager zou kunnen worden gedaan.
- Is het niet mogelijk om hulp te bieden? En de signalen worden als zijnde ernstig en risicovol ingeschat? Doe een melding bij het AMK of het SHG. Informeer zo mogelijk altijd eerst de betrokkenen voordat er een melding wordt gedaan. Neem in overweging of de melding bij het AMK of SHG door de gemeentelijke procesmanager zou kunnen worden gedaan. Als er een melding bij het AMK wordt gedaan, zal het AMK een onderzoek instellen naar de signalen. De medewerkers van het AMK zullen in gesprek gaan met de ouders en de beroepskrachten die te maken hebben met het kind. Op basis van de resultaten van dit onderzoek besluit men wat er moet gebeuren. Vaak zal er vrijwillige hulp in gang worden gezet, maar het AMK kan ook beslissen om een melding te doen bij de Raad voor de Kinderbescherming en/of om aangifte van mishandeling te doen bij de politie. Als er een melding bij het SHG wordt gedaan (wanneer een mogelijk slachtoffer meerderjarig is), zal het SHG na een melding contact zoeken met het mogelijke slachtoffer. Het SHG zal samen met het mogelijke slachtoffer beoordelen welke hulp noodzakelijk is. Het SHG zal vervolgens de hulp voor het slachtoffer en de pleger organiseren.

Bijlage: stroomschema van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI)

Voor het schrijven van deze meldcode is gebruik gemaakt van en vrij geciteerd uit de volgende documenten:

- Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van het NJI en het Basismodel
- Meldcode van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

